

FITXA IDENTIFICATIVA

Dades de l'Assignatura

Codi	33601
Nom	Didàctica general
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2014 – 2015

Titulació / titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1304 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil	FACULTAT DE MAGISTERI	1r	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1304 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil	2 – Processos i contextos educatius	Formació bàsica
1304 - Grau de Mestre/a en Educació Primària	1 – Processos i contextos educatius	Formació bàsica

Professorat

Coordinació	Departament
M ^a DOLORES MOLINA GALVAÑ	100 – Didàctica i Organització Escolar
FERNANDO RODA SALINAS	100 – Didàctica i Organització Escolar

Professorat:

- **SONIA RENOVELL RICO** Sonia.Renovell@uv.es
Departament: Didàctica i Organització escolar. Facultat de Magisteri
Tutories: Dimarts de 10 a 11.30h
Despatx: 2.16 Tlf: 96 382 51 36
- **AMPARO TIJERAS IBORRA** mamti@uv.es
Departament: Didàctica i Organització escolar. Facultat de Magisteri
Tutories: Dimarts de 10 a 11.30h
Despatx: 2.15 Tlf: 96 382 51 32

RESUM

La **Didàctica General** fa referència al coneixement i saber que sustenten les pràctiques pedagògiques que fan possible una relació educativa viva i fèrtil. Estudiar la didàctica, doncs, no es redueix a identificar únicament processos i programes d'ensenyament que podem gestionar per evidenciar resultats d'aprenentatge, prèviament definits i homogenis per a tot l'alumnat. La **didàctica tracta d'elaborar el sentit de l'ensenyar i de l'aprendre** atenent al sentit de les situacions, les relacions i les accions pedagògiques i tracta d'orientar el sentit de l'educatiu atenent les possibilitats i els límits del marc cultural, administratiu i social actual.

L'assignatura de Didàctica General en les titulacions de Grau de Mestre en Educació Infantil i Primària té un caràcter introductori i de formació bàsica tractant d'acostar, a l'alumnat a les problemàtiques pròpies de les pràctiques educatives així com a la indagació i elaboració d'un coneixement pedagògic complex i ric. Posant especial atenció al disseny i anàlisi de les condicions que intervenen en la producció del coneixement teòric i pràctic necessari per comprendre i intervenir en les realitats escolars. En definitiva, aquesta assignatura introdueix l'alumnat en l'estudi dels processos d'ensenyament-aprenentatge i tanmateix en l'estudi dels elements i subjectes que intervenen en cada realitat escolar amb l'objectiu d'aconseguir una major eficàcia educativa. Es fa anàlisi de situacions, relacions, accions pedagògiques i es reflexiona críticament fent propostes de millora didàctica-pedagògica.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No s'han especificant restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

- Actitud oberta i favorable cap a l'aprenentatge permanent.
- Capacitat de treballar de manera autònoma.
- Capacitat de treballar en equip, en cooperació afavorint un clima de respecte tant dins com fora de l'aula Coneixements bàsics en l'ús de ferraments informàtiques: Word, Power point, recerca en internet, correu electrònic...
- Capacitat de recerca i gestió de la informació.
- Capacitat per a planificar tasques i gestionar el temps.
- Respecte al treball i esforç de l'equip de treball, alumnat de la classe i professorat.
- Participació activa en les sessions de treball en xicotet i gran grup.

COMPETÈNCIES

1304 - Grau de Mestre/a en Educació Infantil

- *Expressar-se oralment i per escrit correcta i adequadament en les llengües oficials de la Comunitat Autònoma.*
- *Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten a l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu del llenguatge audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergènere; multiculturalitat i interculturalitat; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.*
- *Promoure el treball cooperatiu i l'esforç individual.*
- *Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.*
- *Conèixer els processos d'interacció i comunicació en l'aula.*
- *Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora de l'educació.*
- *Conèixer els fonaments de l'educació infantil i primària.*
- *Analitzar la pràctica docent i les condicions institucionals que l'emmarquen.*
- *Abordar i resoldre problemes de disciplina.*
- *Conèixer i abordar situacions escolars en contextos multiculturals i de coeducació.*
- *Comprendre que la dinàmica diària en educació és canviant en funció de cada estudiant, grup i situació i saber ser flexible en l'exercici de la funció docent.*
- *Valorar la importància de l'estabilitat i la regularitat en l'entorn escolar, els horaris i els estats d'ànim del professorat com factors que contribueixen al procés harmònic i integral de l'alumnat.*

1304 - Grau de Mestre/a en Educació Primària

- *Expressar-se oralment i per escrit correcta i adequadament en les llengües oficials de la Comunitat Autònoma.*
- *Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten a l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu del llenguatge audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergènere; multiculturalitat i interculturalitat; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.*

- *Promoure el treball cooperatiu i l'esforç individual Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.*
- *Conèixer els processos d'interacció i comunicació en l'aula.*
- *Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora de l'educació.*
- *Conèixer els fonament de l'educació infantil i primària.*
- *Analitzar la pràctica docent i les condicions institucionals que l'emmarquen.*
- *Abordar i resoldre problemes de disciplina.*
- *Conèixer i abordar situacions escolar en contextos multiculturals i de coeducació.*
- *Comprendre que la dinàmica diària en educació és canviant en funció de cada estudiant, grup i situació i saber ser flexible en l'exercici de la funció docent.*
- *Valorar la importància de l'estabilitat i la regularitat en l'entorn escolar, els horaris i els estats d'ànim del professorat com factors que contribueixen al procés harmònic i integral de l'alumnat.*

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Els resultats d'aprenentatge que, s'espera, deriven, en major o menor intensitat, de les situacions i activitats d'ensenyament que a este efecte es dissenyaran atenent a les competències, el contingut, les característiques de l'alumnat i el context són, en tot cas, aprenentatges que s'espera propiciar:

- Adquirir les categories conceptuals bàsiques que permeten realitzar anàlisi fonamentats de la pràctica docent.
- Aprofundir en la idea de l'educació com acte estretament vinculat a un compromís polític-social i reflexionar sobre la falsa creença entorn del caràcter neutre de l'educació i del currículum, prenent consciència de la importància de la mediació docent.
- Analitzar les interrelacions entre el sistema educatiu, l'ensenyament, la institució escolar i la realitat econòmica, cultural i política de l'entorn.
- Analitzar les principals experiències innovadores del S.XX en educació infantil i primària.
- Adquirir els sabers pràctics que introdueixen i modifiquen les relacions entre els mestres, la cultura i l'alumnat, sabent situar-se en primera persona respecte a les posicions en l'aula, en el centre i en la comunitat educativa.
- Incidir i capacitar-se en el sentit de la pregunta i el diàleg com pràctica de creació pedagògica i tractament de les controvèrsies.
- Reinterpretar situacions d'ensenyament-aprenentatge estretes de la història escolar de l'alumnat i plantejar alternatives a les mateixes des dels continguts assenyalats a continuació.

- Desenvolupar la capacitat de recerca, selecció i utilització de les fonts documentals i material bibliogràfic propis dels problemes i temàtiques a tractar.
- Utilitzar, discriminant entre ells, instruments d'anàlisi de la pràctica docent i les seues condicions, identificant la implicació que li suposa a cada mestre/a l'aplicació dels diferents documents que regulen la pràctica docent.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. El coneixement, l'educació i l'escola

- Reptes socials del segle XXI i funció social de l'escola i de l'educació obligatòria: el saber per a viure. La naturalesa política de l'educació
- El sistema educatiu. Marc legislatiu i administratiu del currículum. Reformes curriculars. L'escola pública. L'escola inclusiva.

2. El currículum

- Enfocaments teòrics sobre el currículum. El currículum explícit, ocult i nul. Els nivells de concreció curricular. La planificació del currículum: objectius, competències, continguts, principis d'activitat, mètodes d'ensenyament, tasques, recursos i medis didàctics i avaluació.
- Propostes i experiències educatives.

3. La relació educativa i la vida en l'aula i el centre

- Els processos d'ensenyament i aprenentatge. L'ensenyament com procés de relació i comunicació en l'aula i en el centre. El desig d'aprendre i el desig d'ensenyar. L'alumnat com a subjecte educatiu.
- El saber vinculat a l'experiència, a la vida. L'educació afectiva-emocional. La convivència i el tractament de conflictes.
- Espais d'aula, organització de l'activitat i estructura de les tasques acadèmiques. El treball cooperatiu. L'atenció a la diversitat. Seguiment i orientació dels aprenentatges.
- L'avaluació com a procés formatiu: l'avaluació de l'alumnat, del currículum i de les actuacions docents. El fracàs escolar.

4. Ser mestra, ser mestre

- L'ofici de mestra i mestre. Bones pràctiques docents: la pràctica reflexiva emancipadora. L'autonomia professional i la coordinació amb la comunitat educativa.
- Pràctiques curriculars innovadores. La coeducació, la sostenibilitat i la interculturalitat en el currículum. El centre com unitat d'innovació.
- La investigació sobre la pràctica educativa. La formació i el desenvolupament professional del professorat.

VOLUM DE TREBALL

	Hores
ACTIVITATS PRESENCIALS	
Classes teòricopràctiques	60.0
Total Activitats presencials	60.0
ACTIVITATS NO PRESENCIALS	
Estudi i treball autònom	90.0
Total Activitats no presencials	90.0
TOTAL	150.0

METODOLOGIA DOCENT

Les activitats (presencials i no presencials) a realitzar seran diverses i, com a exemple, es descriuen algunes que es poden dur a terme:

▪ ACTIVITATS PRESENCIALS (40%):

- **Classes teòrico-pràctiques** en les quals es treballaran els continguts de l'assignatura, es faran debats i es realitzaran activitats emprant distints recursos docents: classes magistrals, seminaris, tallers, grups de treball, etc.
- **Treballs en grup** que tenen com a finalitat destacar la importància de l'aprenentatge cooperatiu i refermar l'individual. La defensa d'aquests treballs podrà ser individual o col·lectiva i es podrà realitzar en grup complet en l'aula o en tutories i seminaris amb audiències reduïdes.
- **Tutories individuals o col·lectives** que s'utilitzaran per a coordinar l'alumnat en les tasques individuals i en grup, així com per a avaluar tant els progressos individuals com les activitats i la metodologia docent.
- **Activitat complementàries**, aquestes es podran organitzar durant les setmanes d'activitats complementàries, s'aprofundirà en l'estudi de algunes temàtiques de la matèria ja siga a través de conferències, tallers, seminaris, xerrades... Es valorarà l'assistència així com la realització dels treballs que el professorat sol·licite en relació amb aquestes.

▪ ACTIVITATS NO PRESENCIALS (60%):

- **Estudi i treball autònom.** Es plantejaran treballs, lectures, que poden ser diferenciats per equips o a nivell individual, orientats a aprofundir en els continguts de l'assignatura i que seran supervisats pel professorat.

AVALUACIÓ

L'avaluació serà contínua i global, tindrà caràcter orientador i formatiu, i podrà analitzar els processos d'aprenentatge individual i col·lectiu. De l'avaluació derivarà la qualificació final. La qualificació, representació última del procés d'avaluació, haurà de ser reflexe de l'aprenentatge individual, entès no sols com l'adquisició de coneixements, sinó com un procés que ha de veure fonamentalment amb canvis intel·lectuals i personals dels estudiants al trobar-se amb situacions noves que exigeixen desenvolupar capacitats de comprensió, raonament i presa de decisions.

La informació per a evidenciar l'aprenentatge serà arreplegada, principalment, per mitjà de:

- Seguiment periòdic del progrés dels estudiants, tant en l'aula com en tutories individuals i en grup.
- Avaluació dels treballs encomanats, inclosos l'anàlisi i la valoració de observacions sobre treballs elaborats per tercers.
- Valoració de la participació individual i en grup, tant en l'aula com en les tasques que es realitzen fora d'ella.
- Exercicis i/o proves orals i/o escrites.

CRITERIS GENERALS D'AVAUACIÓ

- Correcta i adequada aplicació de les categories conceptuals estudiades.
- Exposició d'un pensament propi argumentat amb una estructura en la que es puga distingir la tesi defensada i l'articulació dels arguments en que aquesta es fonamenta.
- Coherència en l'aplicació a supòsits pràctics dels nous sabers
- Adequació en el temps i forma de la presentació de les tasques encomanades:
 - Claredat expositiva tant a nivell oral com escrit
 - Rigor en la citació de les fonts: Normes APA
 - Utilització d'un llenguatge no sexista, un llenguatge que nomena la realitat tal i com es: en masculí i femení
- Totes les activitats que avaluables i que per tant contribueixen a la qualificació final seran redactades en forma de fitxa per part del professorat per tal d'aclarir: objectius, continguts a treballar, termini, desenvolupament de la tasca i criteris d'avaluació. Aquesta fitxa d'activitat es podrà consultar en l'apartat tasques de l'aula virtual.

SISTEMES D'AVALUACIÓ: Es planteja una avaluació diferenciada per a l'alumnat que assisteix amb regularitat a les classes i un altre per aquell alumnat que, per motius justificables (treball, solapament assignatures...) no pot assistir.

AVALUACIÓ ALUMNAT QUE ASSISTEIX AMB REGULARITAT:

Mínim 80% de assistència (20 sessions aproximadament)

Apartats	Percentatge	Puntuació	Per puntuar necessites
Avaluació continua	10%	0 – 1 punt	Mínim 0,5
Treballs en grup	25%	0 – 2,5 punts	Mínim 1,25
Diari de classe	15%	0 – 1,5 punts	Mínim 0,75
Lectura i comentari llibre	10%	0 – 1 punts	Mínim 0,5
Prova final:examen	40%	0– 4 punts	Mínim 2

L'alumnat haurà de superar cadascun dels apartats per tal d'aprovar la matèria. En el cas de no superar la matèria en la primera convocatòria, aquells apartats que estiguen superats es guardarà la nota però es podrà demanar alguna activitat addicional.

- **Activitats d'avaluació continua:** Activitats proposades en classe al llarg de l'assignatura i que impliquen la participació activa de l'alumnat (debat, comentari de lectures, projecció de vídeos, etc) i/o l'entrega d'un document, text o similar a la seua finalització. No són activitats que queden reflexades en l'aula virtual, de manera que si l'alumne/a no està present a l'aula no podrà participar en ella.
- **Treballs en grup:** Activitats a realitzar en equip, de diversa índole, i que estaran detallades en l'aula virtual (fitxa explicativa) a mesura que avança l'assignatura. Els equips es configuraran a l'inici el curs i seran de 6 persones aproximadament.
- **Diari de classe:** Aquest és un treball individual que tracta de reflexar el procés d'aprenentatge de l'alumnat des de l'inici de l'assignatura. L'alumnat presentarà un diari amb les reflexions crítiques sobre els continguts de la matèria d'estudi i una reflexió raonada sobre el paper en el seu aprenentatge d'elles activitats grupals i individuals desenvolupades.
- **Lectura i comentari de llibre:** Cada alumne/a ha de triar un llibre de lectura entre els presentats pel professorat i presentar un treball seguint les indicacions presentades en la fitxa explicativa corresponent que es trobarà a l'aula virtual.
- **Prova final/examen:** Prova final sobre els continguts de l'assignatura.

AVALUACIÓ ALUMNAT QUE NO POT ASSISTIR AMB REGULARITAT:

Ha de ser un motiu justificat i comunicar-ho personalment a la docent abans del 16/02/2015

Apartats	Percentatge	Puntuació	Per puntuar necessites
Avaluació continua	10%	0 – 1 punt	Mínim 0,5
Treballs	40%	0 – 4 punts	Mínim 2
Lectura i comentari llibre	10%	0 – 1 punt	Mínim 0,5
Prova final: examen	40%	0– 4 punts	Mínim 2

L'alumnat haurà de superar cadascun dels apartats per tal d'aprovar la matèria. En el cas de no superar la matèria en la primera convocatòria, aquells apartats que estiguen superats es guardarà la nota però es podrà demanar alguna activitat addicional.

- **Activitats d'avaluació continua:** Seguiment del pla de treball pactat amb l'alumne/a i activitats de seguiment plantejades pel professorat en les tutories a les quals l'alumne/a ha d'assistir. Mínim 3 tutories durant el quadrimestre.
- **Treballs:** Activitats a desenvolupar per cada alumne/a, de diversa índole, i que estaran detallades en l'aula virtual (fitxa explicativa) a mesura que avança l'assignatura. Són una adaptació de les activitats grupals i individuals a realitzar pel grup classe.
- **Lectura i comentari de llibre:** Cada alumne/a ha de triar un llibre de lectura entre els presentats pel professorat i presentar un treball seguint les indicacions presentades en la fitxa explicativa corresponent que es trobarà a l'aula virtual.
- **Prova final/examen:** Prova final sobre els continguts de l'assignatura.

Lectura i comentari del llibre obligatòria: Donat que aquesta és una assignatura comuna al Grau de Mestre/a en Educació Infantil i el Grau de Mestre/a en Educació Primària, vos proposem dues lectures, diferenciades segons la vostra titulació.

ALUMNAT D'INFANTIL

DIEZ NAVARRO, M^aC. (1996). *La oreja verde de la escuela*. Madrid: Plaza.

ALUMNAT DE PRIMÀRIA:

SANTOS GUERRA, M.A. (2008). *La Pedagogía contra Frankenstein y otros textos frente al desánimo educativo*. Barcelona: Graó.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- DECRET 37/2008, de 28 de maç, del Consell, *pel qual s'establixen les continguts educatius del primer cicle de l'Educació Infantil a la Comunitat Valenciana* (DOCV 03/04/2008)
- DECRET 38/2008, de 28 de maç, del Consell, *pel qual s'establixen les continguts educatius del segon cicle de l'Educació Infantil a la Comunitat Valenciana* (DOCV 03/04/2008)
- DECRET 108/2014, de 4 de juliol, del Consell, *pel qual s'establix el currículum i desplega l'ordenació general de l'Educació Primària a la Comunitat Valenciana* (DOCV 07/07/2014)
- DE LA HERRAN, G. Y PAREDES, J. (2008). *Didáctica General*. Madrid: Mc Graw Hill.
- DIEZ NAVARRO, M^aC. (1996). *La oreja verde de la escuela*. Madrid: Plaza.
- MEIRIEU, P. (2008). *Carta a un joven profesor*. Barcelona: Graó.
- ALUMNOS DE LA ESCUELA DE BARBIANA (1996). *Carta a una maestra*. Madrid: PPC.
- SALINAS, D. (2002). *¡Mañana examen! La evaluación: entre la teoría y la práctica*. Barcelona: Graó.
- SANTOS GUERRA, M.A. (2008). *La Pedagogía contra Frankenstein y otros textos frente al desánimo educativo*. Barcelona: Graó.

Complementàries

- ACASO, M. (2013). *rEDUvolution. Hacer la revolución en la educación*. Barcelona: Paidós.
- AAVV (2000). *Pedagogías del Siglo XX. Cuadernos de Pedagogía. Especial 25 Años*. Barcelona: Ciss-Praxis.
- AAVV (2010). *Buenas noticias de la escuela*. Madrid: Sabina editorial.
- CARBONELL, J. (Coord.) (2000). *Pedagogías del siglo XX*. Barcelona: Ciss-Praxis.
- DANIELS, H. (2003). *Vygostky y la pedagogía*. Barcelona: Paidós.
- DELORS, J. (1994). *Los pilares de la educación*. Madrid: Sanrillana.
- DÍAZ BARRIGA, A. (2009). *Pensar la didáctica*. Buenos Aires: Amorrortu.
- DIEZ NAVARRO, M^aC (2002). *El piso de abajo de la escuela. Los afectos y las emociones en el día a día de la escuela infantil*. Barcelona, Graó.
- DIEZ NAVARRO, M^aC (2007). *Mi escuela sabe a naranja. Estar y ser en la escuela infantil*. Barcelona, Graó.
- DIEZ NAVARRO, M^aC (2011). *Les arracades de la mestra: o com pensa una mestra en els infants, les escoles, les famílies i la societat d'avui*. Barcelona, Graó.

- FENSTERMACHER, G. Y SOLTIS, J. (1998). *Enfoques de la enseñanza*. Buenos Aires: Amorrortu.
- FREIRE, P. (1993). *Cartas a quien pretende enseñar*. Buenos Aires: Siglo XXI.
- GIMENO SACRISTÁN, J. (1988). *El currículum, una reflexión sobre la práctica*. Madrid: Morata.
- HERNÁNDEZ, F. (Coord.) (2010). *Aprender a ser en la escuela de primaria*. Barcelona: Octaedro.
- JACKSON, P. (1991). *La vida en las aulas*. Madrid: Morata.
- JOYCE, B. Y WEIL, M. (2002). *Modelos de enseñanza*. Barcelona: Gedisa.
- LÓPEZ, E. (2011). *Educación las emociones en la infancia (de 0 a 6 años). Reflexiones y propuestas prácticas*. Madrid: Wolters Kluwer.
- MAJORAL, S. (2006). *Veo todo el mundo! Crecer juntos haciendo proyectos*. Barcelona, Octaedro.
- PETTINI, A. (1977). *Freinet y sus técnicas*. Salamanca: Sígueme.
- PIUSSI, A.Mª Y MAÑERU, A. (Coords.) (2006). *Educación, nombre común femenino*. Barcelona: Octaedro.
- POSTMAN, N. (1999). *El fin de la Educación*. Barcelona: Octaedro.
- QUINTO, B. (2005). *Los talleres en educación infantil. Espacios de crecimiento*. Barcelona, Graó.
- SILVA, T. T. (2001). *Espacios de identidad: nuevas visiones sobre el currículum*. Barcelona: Octaedro.
- STENHOUSE, L. (1984). *Investigación y desarrollo del currículum*. Madrid: Morata.
- SUÁREZ, C. (2010). *El aprendizaje cooperativo como condición social de aprendizaje*. Barcelona: UOC.
- TONUCCI, F. (2012). *Peligro, niños. Apuntes de educación 1994-2007*. Barcelona: Graó.
- TORO, J.Mª (2012). *Educación con "co-razón"*. Bilbao, Desclée De Brouwer
- VAELO, J. (2007). *Cómo dar clase a los que no quieren*. Madrid: Santillana.
- VAN MANEN, M. (1998). *El tacto en la enseñanza. El significado de la sensibilidad pedagógica*. Barcelona: Paidós.
- ZAMBRANO, M. (2007). *Filosofía y Educación. Manuscritos*. Málaga: Ed. Ágora.
- ZAVALLONI, G. (2011). *La pedagogía del caracol. Por una escuela lenta y no violenta*. Barcelona, Graó.